

Поліщук Дмитро Ігорович
студент V курсу ФЕМ
Житомирський державний
технологічний університет
Україна, м. Житомир

ВИДИ РИЗИКІВ

Kinds of risks differ by location and time of occurrence, the external and internal factors manifestation, the possibility of predictability, etc were examined.

Ризик, як правило, поділяють на два типи – динамічний і статичний. Статичний – це ризик втрат реальних активів унаслідок нанесення збитків власності, а також доходу через неієздатність організації. Цей ризик може призвести тільки до збитків. Динамічні несуть у собі або втрати, або прибуток для підприємницької фірми. Їх ще можна назвати спекулятивними. Крім того, динамічні ризики, які призводять до збитків однієї фірми, можуть одночасно принести вигоду для суспільства в цілому. Тому динамічними ризиками важко управляти [1, с. 608].

Відповідно до величини ймовірності настання збитку (за частотою реалізації) розрізняють високі ризики, середні та малі ризики. За ступенем обґрунтованості прийняття ризики класифікують на: обґрунтований (раціональний), частково обґрунтований, авантюристичний (азартний). За ознакою прогнозованості: прогнозовані, непрогнозовані.

Залежно від сфери впливу або місця прояву ризику поділяють на внутрішні та зовнішні. До зовнішніх відносяться ризики, які безпосередньо не пов'язані з діяльністю підприємства, а зумовлені змінами у зовнішньому середовищі. Внутрішні ризики визначаються діяльністю власне підприємства [2, с. 45].

За рівнем виникнення ризики можуть бути на мікрорівні, ризики галузевого походження, міжгалузевого походження, регіональні, державні, глобальні (світові) ризики.

Французькі економісти Л. Іхудт і К. Гольєр вказують на необхідність виділення залежно від характеру впливу на результати виробництва адитивного і мультиплікативного ризиків [3, с. 188]. Під адитивним вони розуміють ризик, який здійснює однаковий вплив на всі підприємства незалежно від їх розміру. Мультиплікативний ризик впливає на стан підприємства пропорційно до його розмірів.

Залежно від рівня економічного управління виділяють народногосподарський ризик (макрорівень) і ризик на рівні підприємства або фірми (мікрорівень) [4, с. 82].

Також ризики бувають довгострокові (пов'язані із стратегічним впливом) і короткострокові (кон'юнктурні) ризики. Відповідно до адекватності часу прийняття рішення про реагування на реалізовані ризики можна виділити попереджувальні ризики, поточні, запізнілі.

Екологічні (внутрішні та зовнішні види), економічні і соціально-політичні ризики виникають у виробників. Економічний ризик пов'язаний як з можливими змінами економічних чинників, так і загальними змінами в економіці, які перебувають практично поза прямим контролем окремих суб'єктів економічної діяльності. Соціально-політичний ризик полягає в можливості зміни державою політичного курсу та внутрішнього законодавства, а також введення в дію незапланованих раніше соціальних програм або інших дій, основою виникнення яких є соціальна сфера (наприклад, страйки, зміни психологічного настрою суспільства і т.п.).

У перехідній економіці виникають цілком специфічні види ризиків, які можна назвати трансформаційними, або реформаторськими. Джерелом їх є невизначеність умов реформування, коли з'являється ймовірність не досягти в передбаченому періоді поставлених реформою цілей або досягти їх з більшими, ніж передбачалося, соціальними та економічними витратами [5, с. 22].

Вид ризику, пов'язаний з процесом виробництва різних видів продукції та здійсненням послуг називається технічним. Діловий ризик – це невизначеність стосовно майбутнього доходу від основної діяльності підприємства. Комерційний ризик виникає в процесі будь-якої діяльності, пов'язаної з виробництвом продуктів та наданням послуг, їх реалізацією, товарно-грошовими і фінансовими операціями, транспортуванням товарів (транспортний ризик). Інноваційний ризик полягає в можливості втрат від впровадження новацій у різних сферах господарсько-виробничої діяльності підприємства, які можуть не знайти попиту на ринку. Фінансовий (кредитний) ризик виникає в сфері відносин підприємств з банками та іншими фінансовими інститутами (прострочення платежів, несвоєчасне повернення кредитів і т.п.). До фінансових ризиків відносяться: кредитний, процентний, валютний, втрачених фінансових зисків, венчурний, операційний.

Отже, можна зробити наступні висновки: будь-яка підприємницька діяльність постійно знаходиться в умовах ризику, який неможливо повністю уникнути, але мінімізувати його більш реально; для цього всі можливі види ризиків необхідно ретельно вивчати економічним суб'єктам; невиправданий ризик може призвести до банкрутства підприємства, перестраховання – до втраченого зиску і навіть втрати ринку, тому ризик-менеджмент має бути оптимальним.

Список використаних джерел:

1. Вербицька Г. Л. Вибір заходів обмеження економічного ризику // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2004. – Вип. 189, т. 2. – С. 607–615.
2. Гончаров І. В. Ризик та прийняття управлінських рішень. – Х.: ХПУ, 2003. – 150 с.
3. Eckhoudt L., Gollier Ch. Risk: Evaluation, Management and Sharing. – Prentice Hall, 1995. – P. 187–188.

4. Івченко І. Ю. Економічні ризики. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 304 с.
5. Гранатуров В. М., Шевчук О. Б. Ризики підприємницької діяльності. – К.: Зв’язок, 2000. – 149 с.